

Odešel JUDr. Josef Juza

Dne 20. června 2024 nás navždy opustil v nedožitých 81 letech JUDr. Josef Juza, východočeský archivář, historik a emeritní ředitel Státního okresního archivu Rychnov nad Kněžnou.

JUDr. Josef Juza se narodil dne 29. 12. 1943 v Poličce. Přestože mu toto východočeské město navždy zůstalo v srdci a rád se do něj každoročně vracel, svůj profesní osud našel v malém městě v podhůří Orlických hor.

Do funkce ředitele Státního okresního archivu Rychnov nad Kněžnou JUDr. Josef Juza nastoupil v roce 1974 a tento post zastával více než tři desítky následujících let. V průběhu svého dlouholetého působení přivedl Státní okresní archiv Rychnov nad Kněžnou na vysokou úroveň. S velkým důrazem na odbornou archivní práci zařadil archiv mezi pracoviště vykazující velké zpřístupnění archivních fondů, mimořádnou péči věnoval zpřístupňování vybraných jednotlivin. Velkou pozornost věnoval také zabezpečení prostorových podmínek archivu, v rámci kterého došlo k centralizaci původně odloučených depozitářů do jednoho areálu, tehdy umístěného v objektu Kolowratského zámku v Rychnově nad Kněžnou, a následně k dalšímu rozšiřování archivních prostor a vytváření odpovídajících podmínek pro badatelskou veřejnost i pracovníky archivu.

Je nutné bezesporu ocenit i publikační činnost JUDr. Josefa Juzy, který pod hlavičkou okresního archivu vydal velké množství publikací věnujících se regionální historii a osobnostem regionu, zejm. pak obětem a perzekuovaným v období 2. světové války a komunismu. Z mnoha dalších zpracovávaných témat je možno vyzdvihnout ve své době zcela ojedinělé, několiksvazkové dílo věnované čs. legionářům z okresu Rychnov nad Kněžnou. Ve své publikační činnosti tak více než naplňoval roli archivu jako paměťové instituce a správce historie svého regionu. Doba jeho působení v čele archivu byla vůbec plná nejružnějších kulturních, společenských i vědeckých aktivit sloužících k prezentaci archiválií, zpřístupňování práce archivu, objevování historie regionu vůbec. Do dnešních dnů tak například zasloužili kronikáři – pamětníci vzpomínají na akce, které pro ně archiv pravidelně pořádal.

JUDr. Josef Juza měl „svůj“ archiv opravdu velmi rád. Stal se pro něj profesí, koníčkem i vášní a z tohoto pohledu malý okresní archiv přes 30 let vytvářel, formoval a tvaroval do podoby, ze které dodnes vycházejí a navazují na ni jeho následovníci. Zcela jistě to nebyla práce jednoduchá a ne vždy se vše povedlo dle přání archiváře, nicméně při pohledu zpět v čase i

při pohledu doby dnešní pan JUDr. Juza vytvořil archiv, na který mohl být pyšný a který byl v mysli veřejnosti zakotven jako nositel kulturního dědictví regionu.

V roce 2008 JUDr. Josef Juza opustil nejen post ředitele archivu, ale i archiv samotný, a odešel do zaslouženého důchodu. Možná jedno z nejtěžších rozhodnutí jeho života, to však tehdy věděl pouze on.

Ze světa archivnictví a historie však neodešel nadobro. Pokud mu to zdraví dovolovalo, navštěvoval badatelný archivů, bádá, zkoumal, vytvářel rodokmeny. Rychnovský okresní archiv několik let po jeho odchodu naznal velkých změn. Získal vlastní budovu, přestěhoval se, začal pracovat a prezentovat se dle principů moderního archivnictví a možnosti dnešní doby. Pan JUDr. Juza tento „nový“ archiv také navštěvoval a zdálo se, že byl se svým o něco „starším dítětem“ spokojený. Alespoň tak to stávající rychnovští archiváři vnímali.

Možná je nadnesené tvrdit, že JUDr. Josef Juza vykonal neocenitelnou práci pro české archivnictví, zcela jistě ji však vykonal pro malý okresní archiv, kterému věnoval velkou část svého života. A za to mu náleží velké poděkování.

Mgr. Lucie Morávková